

PEST, OCTOBER 23.

43. szám.

II. FÉLÉV. 1862.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: esütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 fnt 31 kr., s egész évre 2 fnt 62 kr. a. ér.; vidékre postán félévre 1 fnt 66 kr., s egész évre 3 fnt 32 kr. a. ér. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (kegyes tanítórendiek épülete 35. sz.) intézendők.

Alapos-e a kifogás a mostani egyházi szónokok ellen?

Az ellen, hála az Égnek, panasz nincsen, hogy az Isten igéje nem hirdettetnék. Predikálunk ünnep- és vasárnapokon, fáradoznak a hitelemzők, el nem mulasztatnak a böjti szent beszédek, nem hiányoznak az alkalmi szónoklatok. Van-e még kifogás? Igenis van! Híveink egyik osztálya azt mondja: hogy a papok egy idő óta igen bőven predikálnak, a másik, mely már a tudákosokéhoz tartozik, azt hirdeti, hogy az egyházi szónokok már tulszigoruak kezdenek lenni szónoklataikban. Oly szerenesétlen korszakban élünk, melyben az emberek igen gazdagok a pusztá állításokban és ellenvetésekben, hanem bebizonyítani mitssem tudnak. No de ők arról nem tehetnek, ha tehetségök addig nem terjed. *) És ennél fogva, ha némelyek azt állítják, hogy a papok igen sokat predikálnak, mi azt állítjuk, hogy, a milyen a betegség, olyan az orvosság. Ha ők azt mondják, hogy mi tulszigoruak lettünk, mi azt válaszoljuk, hogy a kemény husnak élesebb kés kell, és végre, hogy mind a kettőből még több is kellene.

Mióta mi az Istentől szent igéjének hirdetésére hivatunk, nekünk is szólnak azon igék, melyeket Üdvözítőnk az apostolokhoz intézett: „Nem ti vagytok, a kik szóltok, hanem a ti Atyátok lelke, a ki ti bennetek szól.” Tehát mi csak követségben járunk Krisztusért, és az ő nevében szólnak, hirdetjük és magyarázzuk nem saját véleményünket, hanem Jézus tanítását. És mindennek daczára a világ úgy tekinti ezen isteni hivatásunkat, mint valami fortélyos mesterséget, mely által Krisztus igáját sulyosbitani szeretnök; szerinte az evan-

*) Azért ne igen csodálkozzunk azon, ha p. o. magánkörökben ily állításokat is hallunk: „Szeretném tudni, miért mond a pap három misét nagypénteken? Vagy: „Én jó keresztény vagyok, de azt senki sem fogja velem elhitetni, hogy Jézus Isten volt.” „Én testestül lelkestül katolikus vagyok, de az egyház parancsait nem tartom kötelezőknek.”
K. I.

gelium legfontosb tanai az emberi találmány ijesztő agyrémei, a legigazságosabb s legméltányosabb fenyegetések a hiu ékesszólásnak ötletei. Vádoltatnak Isten szolgálói, mintha az evangéliomot fölösleges toldalékokkal és ijesztő képekkel szaporítanák. Melyek azon tanok, melyekben a világ itélete szerint tul mentek? Kelletlenül többet mondanak-e, midőn azt hirdetik, hogy a halandó teljes jólétét ne keresse e földön, hanem siron tul ama boldogabb honban; hogy törekedjék minden ember mindig nagyobb s nagyobb tökélyre és szentségre; hogy fékezze testi vágyait, mert a test harczol az Isten ellen; hogy véget vessen az önzésnek, kincs- s kéjvadászatnak s a nemtelen boszuvágnak; hogy iparkodjék Teremtőjével kibékülni, felebarátját szeretni? Az ekképen gondolkozó világ fiainak azt mondhatjuk, mit Üdvözítőnk a hitetlen zsidókhöz mondott: „A kit ő küldött, annak ti nem hisztek, de vizsgáljátok az írásokat, azok, a melyek bizonyosságot tesznek felőlem.” Igen is, nyissátok föl a sz. írást, találtok abban még többet. Sz. Máténál Üdvözítőnk határozottan mondja: hogy a gazdag nehezen megy mennyeknek országába; hogy könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, hogysesem a gazdagnak mennyeknek országába. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonának. Sz. Lukácsnál pedig: Minden ti közöletek, a ki ellene nem mond mindeneknek, a miket bír, nem lehet tanítványom.— Jaj nektek, kik most nevettek, mert keseregtek és sirtok.— Ha ki utánam akar jöni, tagadja meg magát és vegye föl az ő keresztjét minden nap és kövessen engem.— Ennél többet az emberi ész nem mondhat. Mondhatnak-e a papok többet, mintsem mondott Üdvözítőnk? A legszigorubb szónok maga az evangélium, ez pedig Isten szava, mely csalhatatlan.

A szónokok inkább tulságos kimélettel élnek az emberi gyarlóságok iránt, alig mernek némely kicsapongásról szót emelni, attól tartván, nehogy intéseikkel egyeseket megbántsanak, és mindazonáltal arról vádoltatnak, hogy az isteni parancsolatokon tul mennek, és a kedélyeket hiu vakítás által elrémítik, holott talán ők rémulnek el azon gondolatra, hogy engedékenyek

valának az evangéliumi igazságok megkivántató szigoru alkalmazásában.

Vagy talán éles szavakkal hatnak a mostani egyházi szónokok a hallgatók szívére?

Jovinian nevü eretnek oly tanokat hirdetett, melyek az érzékiség gyönyörködtetésével és a test kéjeivel épen nem ellenkeztek. Sz. Jeromos ellene szegült ezen édes álszónoknak, mondván: „Mit gondolsz? Uj modort akarsz-e nekünk mutatni az evangéliom hirdetésére? Így predikáltak-e a proféták? Így lépett-e föl Nathan Dávid előtt? És az apostolok így predikáltak-e? Nem voltak-e keserves szemrehányásokkal telve sz. Péternek a zsidókhöz mondott beszédei? Nem volt-e nehéz, sz. Pál beszédeit hallgatni, midőn az utolsó ítéletről szólván hallgatóit sirásra fakasztá? Tanításod és hízélgő tanítási modorod nem lehet igaz, nem Isten szerinti. Mert az igazság keserű, és a kik azt hirdetik, keserűséggel telnek el.“

Egészen másképen beszélnek a mai szabad kornak szabados keresztényei; ők a régi zsidókkal tartanak, kik profétáikhoz így szóltak: „Szóljatok nekünk kedves dolgokat. Mondjátok nekünk, hogy biztosak lehetünk jövőendő üdvünkéről, hogy eltávozand tőlünk az Isten haragja végetlen jósága miatt, hogy bűneink bocsánatára elégséges egy sohaj. Ne emlékeztessetek szüntelenül ama borzasztó utolsó dolgokra, szünjete meg fényűzésünket, nagyravágásunkat szemünkre vetni, hűtlenségünkről és hamisságunkról megemlékezni. Oktassatok, de ne ijesszettek. Jók és kegyesek legyetek hozzánk, de azt tőlünk ne követeljétek.“

Figyelembe vennők ugyan az efféle okoskodásokat, ha általában hü és jámbor hallgatókhoz volna szerencsénk minden alkalommal szólhatni. De, miután a konkoly még mindig Krisztus tiszta buzájával összeelegyedik, szükséges, hogy az igazság napjának hősege mindkettővel éreztessék.

Beszédeink élessége leginkább ugyan a bűnösökre irányoztatik; de azokból az igazak is merithetnek hasznót. — Tanításainknak alapját azon szent ígék képezik, melyeket isteni Mesterünk apostolaihoz mondott: „Tiszták vagytok, de nem mindnyájan.“ „Legyetek tökéletesek, mint a ti atyátok.“ Midőn tehát az Isten szolgálja oly erkölcsi hiányokról szól, melyek az igazakat nem érintik, ezek hálát adjanak a Mindenhatónak, hogy szent malasztja által a gonosznak örvényéből kiszabadítottak, a többi pedig bizza sebők gyógyítását a jóakaró orvos eszközeire. Valamint a kemény fá csak nagy fokban tüzesített vasnak nyomása által veszi magára az égetésjelt, ugy nem hathat a malasztnak ismerető jele a kemény és megátalkodott szívre a nélkül, hogy annak eszköze vagyis a szónoklat éles és égető legyen. A bűnös, sz. Jeromos szerint, óriáshoz hasonló, a ki nem mással, mint Dávid parittyájával, vagyis az isteni büntetésnek fenyegetésével sujtatik le.

Tiszteljük azért és méltányoljuk lekipásztorunknak fáradaimait, ha sokat; jóakarátát, ha élesen hirdeti Isten ígését; mert a jó pásztor minden uton keresi az elveszett juhót.

Kopich Ignác.

Ember tervez, Isten végez.

— Népies beszély. Folytatás. —

VI.

A száműzött.

„Jár száműzötten az árva fiu.“

Mig ezek Békefalván történtek, Pista a sorsnak hullámai által hanyatott ide s tova. A katonai élet háborus időben nagyon nyugtalan és változékony. Alig tanulta meg Pista a fegyverforgatás legelső elemeit, azonnal a rendes katonasághoz küldték. Hol járt, mennyit szenvedett, ezt itt nem mondhatjuk el részletesen. Elég legyen fölemlíteni, hogy tudománya és elszánt bátorsága kis idő alatt megszerzék neki a tisztis rangot. Háboru után hazájából kivándorolni kényszerült.

Kivándorlásának első hónapjaiban a legnyomorultabb módon tengeté életét; mert a néppel beszélni nem tudván, még alamizsnát sem kérhete. Később azonban nagy fáradtsággal sajátjává tévé a török nyelvet és szolgálatot keresett, s mint alkalmas egyéniség nem sokára alkalmazást is nyert egy selyemárusnál Konstantinápolyban. Biztosítva levén anyagi élete némiképen, könnyébbült szerencsétlensége. Egészen nem érzé magát elégedettnek; mert gondolatai mindig a kedves haza felé repültek, melynek földjén anyja és kedvese élt. Különösen Julesa volt az, kivel gondolatai leginkább foglalkoztak! Álmában látta a szeretett mátkát és dobogó szívvel ment vele a templomba, hogy szerelmökre a pap áldást mondjon! A kiábrándulás után kétszeres volt fájdalma.

Pista gazdájának, a csendes örménynek volt egy leánya, ki szép lelki tulajdonain kívül kellemes, sőt mondhatni, igéző külsővel bírt. Pista legtöbbnyire a boltban levén elfoglalva, nem igen érintkezék a bájos leánykával, kinek arczán a tizenhatodik tavasz rózsái virulának, és ez volt annak oka, hogy Pista figyelmét kikerülték a házi leány epedő pillantásai. De ha néha észre is vette Pista, hogy urának leánya iránta kelletlenül bizalmasabban törekszik társalogni, érzéketlen maradt e gyöngéd vonzalom iránt; mert szívéet egyedül Julesa bírta. A leányka végre nyilatkozott apja előtt, ki némi habozás után hajlandó volt leányát Pistának adni nőül. Arra nem is gondolt, hogy ehhez még Pistának is van szava; mert meg volt győződve, miszerint Pista csak örülni fog ezen nagy szerencsének.

Egyik tavaszi este Pista fáradalmas munka után elment kissé sétálni, hogy felüdüljön és a hírlapokat olvassa. Ezt különösen azért tette, hogy hazájának sorsa felől értesülve legyen. Ezen uton tudta meg azt is, hogy sok száműzött társa kegyelmet nyert a visszatérhetésre. Lassankint azon remény fogamzék meg szívében, hogy talán ő is ezen szerencsések között leend. Ezen reményét teljesülve látta az említett esten; mert neve a megkegyelmezettek sorában volt. Öröm tölté be levert szívéet és egy új élet hajnala virult föl keblében. Sebes lépésekkel ment haza, hogy szerencsését gazdájával tudassa. Az öreg kalmár nagyon megütdött Pistának vigságán és álmétkodva kérdé:

— Mi baj, fiam? Talán jó vásárt csináltál?

— A lehető legjobbat — felelé vidáman Pista.

— No halljuk tehát — mondá türelmetlenül a kalmár.

Pista minden felelet helyett kivette zsebéből a hirlapot és ujjával egy helyre mutatva, mondá gazdájának:

— Olvassa!

Az agg férfi nehezen kibetűzé: „Tömkei István.“

— Kegyelmet nyertem — mondá Pista, és most szabadon térek vissza kedveseimhez. Isten végre könyörült rajtam! Legyen áldott szent neve!

A kereskedő, daczára jó szívének, nem tudott igazán örülni Pista szerencsésén; mert látta, hogy leányára ezen örömhír nagyon rossz benyomást gyakorolt. Most eljöttek hitte már az időt, hogy Pistával házassági szándékát közölje. A szabadabbá lett ifju részvételen hallgatá végig gazdája beszédét, de nem felelt a hozzá intézett kérdésre. Az öreg örmény szívből fakadt atyai szavakkal rajzolta leányának boldogtalanságát, ha Pista nem tenné őt boldoggá! De hiába volt minden! Pista leginkább azzal védte magát, hogy honában jegyese vár, kinek évek óta hű szerelmet fogadott. Látván a leánya boldogságaért fáradozó apa, hogy Pista föltételében rendületlen, fölhagyott kéréseivel. A szerelmes leányt ezen történet egészen buskomorra tette.

A távozásnak ideje hamar eljött, mert Pista nagyon sebesen tette meg a szükséges előkészületeket. Az öreg kalmár és leánya lementek Pista szobájába, hogy tőle elbucsuzzanak.

— Az Isten vezessen szerencsésen utadon, édes fiam — mondá könyes szemekkel az ősz, hevesen megszorítván Pista jobbját. — Szerettem volna ugyan, ha ezután is velünk maradhattál volna, de ha szíved hazádba vonz, menj Isten nevében! Áldásom és imáim kísérik fognak terhes utazásodban.

Hátra volt még elbucsuzni attól, kinek szívére Pista akarata ellen sebézte meg, és ki talán évekig fog szenvedni e csapás sulya alatt. Pista sebesen át akart esni a bajon és egyszerűen mondá a leálynak, hogy engedjen meg neki netaláni hibáiért és hogy legyen boldog.

— Hát csakugyan elhagy minket, kik annyira tiszteljük és becsüljük kegyedet? — kérdé rezgő hangon a leányka.

— Kötelességem és szívem hazámba szólítanak, hol egy szerető anya és bánkódó jegyes epednek utánam — felelé Pista.

— Hátha anyja meghalt, kedvese pedig hűtlen lett.

— Legalább kisírom magamat anyám sírján. Jegyesem pedig most is hű, ha eddig meg nem halt.

— Az évek hosszuk, az emberek pedig állhatatlanok! Lehet, hogy jegyese más karjaiban él most — folytatá makacsul az örmény leányka.

— Ha így fognak állni a dolgok, akkor — — többet nem szólhatott Pista.

— Akkor térjen vissza hozzánk, kik mindig tárt karokkal fogadjuk kegyedet — mondá hevesen a leány.

Pista hamar véget akart vetni ezen bucsuzásnak; és azért még egyszer megráztván gazdája kezét, kisietett a házból.

— Mi még látjuk egymást, én érzem — susogá sejtelemszerűn a leányka, s elfődé könyvelt szemeit.

Pista mindenképen törekedett sebesen utazni, hogy mielőbb megtudja, hányadán van; mert a bizonytalanság terhesebb magánál a szerencsétlenségénél. Mig ő sebesen közelít Békefalvához, előzzük őt meg és tekintsünk történetünk színhelyére.

VII.

A menyegző.

„— hiába várta vissza kedvesét.“

Nyolczszor koszoruzta meg az enyhe tavasz zöld lombozattal a békefalvai hegyek erdeit azóta, midőn Tömkeiné esetlegesen nyomára jött férje pénzének. Ha magát a kis házat tekintjük, nem látunk sok változást rajta; minden régi helyén áll, rendben és tisztán. Maga Tömkeiné most is olyan istenfélő, szorgalmas, barátságos, vidám, szóval Isten és emberek előtt kedves asszony, mint mindig volt. Ha fekete hajzatában nem mutatkoznának ezüst szálak, ha nyílt homlokán nem volnának a bu- és gondnak redői, azt kellene hinní, hogy az idő nem gyakorolt rá befolyást.

A szomszédban sokkal nagyobb változásokat veszünk észre. Mihály bácsi egészen meggörnyedt 70 évesnek sulya alatt. Julesa, a különben vidám leányka buskomor, és egyedüli testi szépsége az érdekes halványosság, mit epedés, bu és könyvek okozának. Az ajkakon, melyekre szebb időben oly sokszor szállt vidámság és öröm, csak néha vonul át egy-egy fájdalmas mosoly. De azért ne gondolja senki, hogy Julesa tétlen és alvajáró volt! Nem! Ő most is szorgalmas; lankadatlan kitarással végzi teendőit. A falusi leány szívére is megsebesíti a bánat, de azért mindig betölti hivatalát!

Mihály bácsi, ki, mint mondva volt, nagyon elerőtlenedett, szomoruan nézte leányát, kit a bu és bánat epesztének. Szíve kívánsága az volt, hogy Julesát, mielőtt meghalna, jóra való férjnek oltalma alatt lássa. Ezen kívánságát néha példázgatólag tudatá Julesával, ki azonban nem tudta vagy nem akarta apja czélzásait megérteni. Így multak napok, hetek és hónapok! Végre elhatározá Mihály bácsi, hogy nyíltan fog leányával beszélni.

— Nézd csak, Julesa — szólítá meg leányát Mihály bácsi egyik vasárnap délutánján — a kapufa egészen dülöfélben van.

— Nem is csoda, édes apám, hiszen régi lehet már.

— Biz azt még boldogult édes apám csinálta, Isten nyugtassa.

— Nem sokára meg is halt, miután elkészítette.

— Lám, édes apám, az a száraz tölgyfa épen jó lenne erre. A télen kifaraghatja édes apám a szobában a kályha mellett.

— Meg is teszem azt, édes leányom, hogy legalább rendben maradjon a ház, ha meghalok.

— Ne beszéljünk most a halálról, édes apám, mert ha a farkast emlegetik, a kert alatt jár.

— Jó erről gondoskodni, édes Julesám, nehogy készületlenül találja az embert. Látod, édes Julesám, az is nyugtalanít engemet, hogy be kell szemieimet hunynom a nélkül, hogy tégedet férjnél láthatnálak.

Itt apa és leány között kifejlődött ama harez, melyben ész és szív vívnak egymással. Az ész azt mondja: így jól lesz: a szív pedig: nem tudok úgy tenni. Való-

ban ez a legnehezebb harc! Ha az ész győz, a szív megtörik; ha a szív győz, sokszor nagyon szomorúak a következmények. Vitakozóink között győzött az ész: mert Julesa csak két havi időt kötött ki meggondolásra. Ezen idő alatt Julesa imádkozni akart, hogy Isten világosítsa meg elméjét! Jobbat nem is tehetett a szegény leány.

Azon legény, kinek Julesa kész volt kezét nyújtani, Virág Mihály volt. Tetőtől talpig becsületes, szorgalmas és erényes fiu, kinek egyedüli hibája az volt, hogy Isten földi kincsekkel nem igen bőven áldotta meg. No de volt e helyett ép teste, vas szorgalma, minél nem kell több az anyagi jóléthez. Ő Julesát éveken át szemmel kísérte, de érzelmeit nem merete addig szeretett leánykájával közölni, míg nem gyűjtött össze annyi vagyont, hogy jövendő feleségét és gyermekeit eltarthassa. Csak, miután ezt elérte, lépett föl mint kérő. Julesától tagadó választ nem kapván, állhatatosan megmaradt föltétele mellett. Szegény, ő nem tudta, miért halogatja Julesa beleegyezését!

A Julesa által kikötött két hónap lefolyta után Virág Mihály megkérte Julesát, ki most már ígent mondott. A kézfogási ünnepély után azonnal megtették az előkészületeket a menyegzőre! Tömkeiné mélyen megszorította ezen eset; mert most már minden reménye elenyészett. Eddig Julesa is hitte, hogy Pista még elő fog kerülni, de most már ő is lemondott ezen reményről. Tömkeiné szívét jobban sebzé ezen esemény, mint bárki gondolná! Hasonló a bánkódó szív a tó nyugodt tükréhez. Vess a tóba göröngyöt, ez mozgásba hozza a víz színét; a part felé hullámozó gyűrűk lassan-lassan elmulnak és a víz tükre ismét nyugodt! De benne a víz méhében hasított seb talán órák mulva is zajlik még. Érintsd meg a fájó szívet: a szemek könnyeket fognak hullatni, a könnyek elszáradnak, de a szív vérzik soká, talán éveken át!

A várva-várt nap, melyen Julesa menyegzőjének kellett történni, végre eljött. Korán reggel eljöttek a vőlegény és ara rokonai, hogy segédkezet nyújtsanak. Miután a legsürgősebb dolgok elintéztettek, Julesa néhány meghitt barátjának kíséretében visszavonult kisded szobájába, hogy felöltözködjék. Midőn másodszor kondult meg a híveket Isten házába hívó haragnak hangja, Julesa egyszerűen, de izletesen öltözve kilépett a szobából. A násznép már együtt levén, megindult a kis sereg a templom felé; elül ment a vőlegény, a násznagyok és rokonai kíséretében; utánok következett Julesa két nyoszolyóleány között.

A szent misét ajtatosan végig hallgatván, még ott maradtak, hogy megeskesse őket a plebános. Midőn ezen ünnepélyes percz bekövetkezett, Julesa önkénytelenül sirni kezdett. A kíváncsi nép azt hitte, hogy örömeiben sir! Remegve lépett az oltárhoz, már-már örök hűséget ígérendő leendő férjének.

Hát Pista hol van? Miért engedi, hogy mátkáját más fiú karjára? Most még ninesen későn, mert a „holtomiglan-holtodiglan“ még nem hangzottak el arája ajkain!

Az esketés véghez ment a nélkül, hogy Pista megjelenésével akadályozhatta volna.

Az esketés után következni szokott lakoma és mu-

latság itt sem maradt el. Vig volt mindenki, hiszen menyegzőre ki menne szomorú szívvel; de ketten nem voltak igazán vigak t. i. Julesa és Tömkeiné! Midőn késő este Tömkeiné bucsut vett a mulatóktól, Julesának többi közt ezt mondá:

— Édes leányom, szeresd és tiszteld uradat, mert ő becsületes és derék ember. Ha Pista élne, megszorított volna ezen összekelés, de így örökké csak nem maradhattsz pártában. Hanem, ha máshoz mentél is, emlékezzél meg róla szegényről imádságodban; mert ő szeretetted nagyon, igen nagyon! Legutolsó leveleiben is azt írta, hogy örökké fog szeretni!

Azután eltávozott a sulyosan meglátogatott anya, hogy otthon esedős szobájában szabad folyást engedhessen könnyeinek. Ő azonban annyi fájdalmi közepett sem feledkezett meg kötelmeiről, hanem Istenbe helyezve minden reményét, állhatatosan küzdött meg az élet minden nyomoruságával és inségével!

Réthy István.

(Vége követk.)

Egy ifju elmelkedései.

V.

A penitenciátlanaságról.

Sok fiatal van, ki jól akarna ugyan meghalni, de azért mégsem iparkodik jól élni. Itt is fenekelig akarják üriteni a világi gyönyörűségek poharát, a más világon is az örök élet örömeit szeretnék élvezni. „Ez az élet úgy se sok, használják az okosak!“ — „Hisz csak egyszer él az ember!“ — „Most élem fiatalosomat, majd ha megvényülök, akkor eleget ráérek penitenciát tartani!“ Ilyformán beszél sok fiatal. S a mint beszél, úgy is él.

Kedves ifju, ki e sorokat olvasod, talán te is így beszélsz magadban?

Vigyázz, vigyázz! Tehát csak vén korodban, vagy épen a halálos ágyon akarsz megtérni? Ki biztosított arról, hogy te öreg korra jutsz? vagy ha épen eljutsz is, bizonyos-e az, hogy te ekkor meg fogsz térni?.. Sem ez, sem amaz nem bizonyos; s te mégis a bizonytalan jövőre akarsz építeni? Avagy nem maga az Ur mondja-e, hogy a végóra, mint a tolvaj, rohanja meg az embert épen akkor, midőn legkevesebb várja, gyakran épen éjszakának idején? Hátha te is ily váratlanul mulnál ki a világból, valljon mi lenne akkor veled? Ha készületlen találna az utolsó óra, valljon mily sorsot reményelhetnél akkor Istentől az örökkévalóságban? Vagy azt hiszed, hogy majd halálos ágyadon is megtérhetsz? Oh ne gondold, hogy oly könnyű egyszerre elszokni attól, mit egész életedben úgy szeretted! Azonfölül az sem bizonyos, hogy az ur Isten elég malasztot fog neked nyújtani, hogy igazán megtérhess. Ah! mert mily könnyen megeshetik az, hogy mivel akkor megtérni nem akartál, midőn még időd volt, és az ur Isten is megadta az ehhez szükséges malasztot, most életednek végső perczében magadra hagy az Isten! Sokan, igen sokan megesalatkoztak már, kik úgy okoskodtak, mint te. Képzeld magadnak egy ilyen megtérni nem akaró ifjut halálos ágyán, kinek már alig van egy-két percznyi ideje az Istennel való kibékülésre. Ime most áll mellette az orvos, és szeméből olvashatod, hogy a beteg ifju életéről már lemondott; ez azonban kétségbe nem esik, sőt bizik életében: mert hisz ő fiatal, nála még erős a természet, s épen azért ő még könnyen fölgyógyulhat. Mig az ifju így biztatja magát, közelebb jó a halál, s ő megrettenve kezdi himni, hogy csakugyan vége életének. Most már megtérésről kezd gondolkozni. Rokoni vagy szüléi lelkiatyáért küldenek; mialatt azonban ez megérkezik, az ifju eszméletét veszítve magán kívül lesz. Hogyan fog most megtérni?... Amott egy másik ifju szinte halálos ágyán van; ennek eszébe sem jut a megtérésről gondolkozni: nyugodtan látszik várni a halált, mintha minden a legjobb rend-

ben volna: ez még szerenesétlenebb, mint amaz, ezt az ördög altatta el, hogy annál bizonyosabb legyen prédája. — Oh keresztény ifju, gondold meg, mily szomoruan lenne rád nézve, ha te is ily véget érnel valaha! Oh ne feledd, hogy a jó halál rosz élet után a csodák közé tartozik, melyet az ur Isten a szent-atyák szerint csak ritkán, legfeljebb minden százezredik embernél szokott véghetlen irgalmából művelni. Mégsem akar nál tehát most mindjárt megtérni?

Bizonyos ember napról napra halogatta megtérését, s végre eljött utolsó órája. Azt mondogatta ő eddig, hogy halálos ágyán bizonyosan meg fog térni! Most azonban azzal hitette magát, hogy még elég idő, mert hisz a betegség nem halálos, és épen ezért lelkiatyáról hallani sem akart. A körülvevők azonban akarattal ellen is hívtak egy lelkiatyát, ki megjövén röviden kijelenté a betegnek, hogy itt az idő a megtérésre, mert különben veszve van. A beteg meredten rátekintvén a lelkiatyára, azt mondá neki: „Jöjjön el holnap, majd akkor meggyónom.” — A lelkiatya szomoruan távozott; de másnap korán ott volt újra a beteg ágyánál, hogy meggyónassa őt. Már keresztet volt vetett a betegre, midőn ez egyszerre iszonyu hangon ily szavakra fakadt: „A gonosz fölhyítja szemét és kétségbe esik.” Erre a vánkos alá rejté arczát és egy szót sem szolt tovább. A lelkiatya szilárd hangon szóláta őt, hogy azonnal végezze gyónását; mert nincs vesztegetni való idő. „Igen, én gyónni fogok mindjárt,” monda a beteg; a helyett azonban újra ama rettenetes szavakat folytató: „Ó fogait fogja esikorgatni és dühödten léssen.” És újra a vánkosba takarta fejét. A lelkiatya könyek közt kéré őt, hogy bízzék az Isten irgalmában s vallja meg töredelmesen bűneit; a beteg azonban mélyebben buvik a vánkosba és ordítva mondja e szavakat: „A gonosz minden reménységével együtt el fog enyészni.” A lelkiatya megrémülve akarja őt fölraáni és újra inteni; — ekkor azonban már megszünt élni! — Életében mindig halogatta a megtérést, halálos ágyán elhagyta őt az ur Isten. Jaj azoknak, kik napról napra halogatják megtérésüket; ezek rendesen szerenesétlenül végzik be életüket!

S z e m e r é d i.

Katholikus hitelet.

Győr, oct. 12. Vannak pillanatok, melyekben a kebel, nem birva az édes örömet, az egész világot átkarolni s mindenkivel közölni ohajtja azt, a mi dobbanásait forróbbá tevő. Ily ritkább pillanatokot nyújtott nekünk győrieknek a főnőbb irt nap. Szívünk telve, egész lényünk lelkesülve; s az öröm, mely valónkat át meg átmelegíté, sokkal magasb fokú, mint hogy azt magunkba fojtani tudnók, sokkal általánosb, hogysen azt az egész kath. világ előtt hangosan hirdetni nem ohajtanók. — A ki városunkat, öt évi távollét után most fölkeresve, csak futólagosan is megtekinti, lehetlen föl nem kiáltania: honnan e meglepő emelkedés? e lelkesült mozgalom? a meleg vallásosság ennyi fénylő jele? Honnan mindez? Mily védszellem ölelé apoló kebelére e várost? Igen, öt éve mult, hogy az imádandó Gondviselés egy védszellemet, egy hü őrangyalt küldé nekünk, hogy ennek kezei által szórja fölénk áldásainak éltető malasztját. Alig szűkség mondanom, hogy e ritka védszellem a mi megyénk lángbuzgalmu apostola mgos és ft. Símor János, a jeles főpap, az áldozatokban dus hazafi, a leggondosabb atya. Mióta az Ur kegyelme őt körünkbe hozá, minden ujul, fejlődik, virágzik, ragyogásnak indul, ugy, hogy bátran kimondhatjuk a haza előtt, miszerint alig van püspöki székhely a széles honban, mely rövid öt éven át főpásztorra részéről annyi áldásban részesült volna, mint épen Győr városa! — De minek ott a szó, hol tények emelik hangos szavukat?! A multakat mellőzve, mi csak a folyó hó 12-én ünnevelt nagyszerű áldozatot kívánjuk napfényre hozni, illetőleg az összes kath. világnak bemutatni. E nap az, melynek emléke a győri, de különösen a győr-szigeti nép kebelében élénk színekben ragyog, míg csak egyetlen szív dobog, melynek melegét a hála szent érzete gyújtja. E napon lön ugyanis reggeli 10 órakor a Győr-Szigetben mgos püspökünk által alapított s roppant áldozatokkal épített betegápolda s a vele kapcsolatban álló iskola sarkköve ünnepélyesen letéve. Beláthatlan néptömeg közt érkezett a buzgó főpap, üdvözölve az ablakokból ezer

és ezer virágfüzértől és nemzeti lobogótól, a nagyszerű diadalívhez, melyet tiszteletére a halás szigeti közönség meglepő fényvel emelt, hol őt a város tisztviselő kara s a helység lelkésze üdvözle. Innen oly lelkesült éljenzések között vonult ő mgaga templomba, minőt csak őszinte keblek meleg hálája adhat ajkakra. Csendes mise után, mely alatt a Szathmárból jött őt irgalmas-nő példás buzgósággal részesült a mennyei vendégségben, hogy így megacélozzák lelküket a tulvilági erőt igénylő ténykedésre, mely előtt, míg a gyöngé emberi természet visszaborzad, az igazságos méltánylás ezerszeres hódolattal hajol meg, — szószékre lépett a szeretett főpásztor, s előadván az új intézet célját, mely a szegény betegek ápolására s a kisdedek vallásos nevelésére szorítkozik, megrendítő szavakban esetelé az irgalmas-nőknek példátlan lemondást követelő hármás fogadását (engedelmisség, szegénység, szüzi-tisztaság) ellentétbe állítván a világ fiai- s leányainak hármás fővétséggével. Szent beszéd után ő mgá, mozsarak döngése közt, a hely színére ment, hol az alapító-oklevél fölolvása- s aláírásának végeztével az ünnepélyesen megszentelt sarkkő letéttetett. Ezután a valóban nagyszerű s meglepő külsejű ház belsejére lön az Ur megszentelő ereje lekérve, miközben átadá ő méltósága az intézet kulesait a főnöknek. A visszavonulás s az ezerek áldásától kísért atyának távozása nem volt kevesbbé ünnepélyes a jövetnél. — S most néhány szót az épületről. A hely, melyen a váralaku építmény a megváltás szent jelében büszkélkedve magaslik, kies és a czelnak pontosan mindenben megfelelő. Az építési módor minőségéről, belső felszereléséről és részleteinek czélhoz alkalmazott fölcsatásáról szólni, szakavatottabb műértőre bízván, csak azt jegyezzük meg, hogy a kettős czélú intézet fölállítását **100.000** frtnyi összeg eszközle. Csak az építkezési költségek többre rugnak 50,000-nél, míg az alaptőke már eddig 45,000 frt. Ennyi jóság, ily áldozat, mely egyébként, hogy buzgó főpásztorunk 5 évi kormányta alatt épen nem első, elég az évenként több, mint 40 növendéket minden szükséglettel ellátó kisebb papnövelde, és a remek sz.-László-kápolnára hivatkozunk, csak oly szív kifolyása, minő az ő nemes keblében dobog. Dobogjon is még igen sokáig, mert ez a fényes nap, egyházmegyénk s városunkra viruló tavaszt varázsol.

Ugyane nap délutánján szobor-szentelési ünnepélyen voltunk jelen, mit szintén a fáradhatlan főpap végzett, megelőzőleg szintén remek tanításban öntvén ki lelke magasztos eszméit. — Nem tartjuk érdektelennek a szobor történetét röviden fölemlítni. 1728-ik évi Urnap utáni vasárnapon a Jézustársaságbeliek urnapi körmenetöket tarták. Ez alkalommal történt, hogy a városban szállásoló örkatonaság bizonyos szökevényt üldözvén, midőn ez kétségbeesetten az imádandó Oltári-szentséget vivő pap mellé menekült, az üldözők ide is követték őt; a megtámadás s védelmi zavar között kiejté kezéből a pap a szentséget és a durva poroszlok, a szökevényre levén főügyelmők, lábakkal tipotrák a világ Urának szent testét! Tudomására jutván az égbekiáltó esemény az akkor uralkodó VI. Károly császárnak, Isten haragját megkérlelendő, diszes szobrot emeltetett e történet színhelyén, s összeszedetvén gondosan a port, melyben a mennyei Manna megfertőztetve lön, egy frigszekrény alakú ládába zárva, a szobor tetejére helyezteté. E szobor azonban azóta az idők viharától megzúlálva, egész maig szerföltt elhagyatott állapotban vala. Gondos főpásztorunk figyelmét ez sem kerülte ki. Saját költségén kijavittatá s emlékéhez méltó díszbe öltözteté. Így munkál ő általa köztünk az Ur alkotó szelleme, ki áldja meg méltó helyettesét „mindkét kezével.” Mi pedig, kik atyai keblén melegsünk, ne feledjük napi imáinkban eszedezni a Magasságbeli előtt, hogy engedje munkás angyalát, mindenben az ő nagyobb dicsőségét kereső e hü szolgáját körünkben még igen soká hatni, alkotni, gyarapítani.

Beő, mezőváros (Sopronymegye), oct. 1-én. A tisztaságnak ragyogó tüköre, a gyöngyök legszebbike — Máriának tisztelete már az első keresztényeknél oly általános volt, hogy e czélből különös társulatokat képeztek, melyekben a szokott isteni-tiszteleten fölül még bizonyos szent fogadásokat s imákat végezének Isten anyja tiszteletére, miszerint Mária közbenjárását és eszedését kiérdemelhessék. E dicséretes szokás, különösen őseinknél mintegy ösztönszerű szent vonzalom az Isten anyja iránt, kitünően gyakoroltatott, s minden igaz magyar

bensőkép érezé azon édes előjogát, hogy ő Máriát mint édes anyját, a magyarok Nagy-asszonyát egész fiúi odaengedéssel üdvözölheti, tudván, hogy őt a dícső király sz. István végső perceiben Máriának ajánlotta, hogy hazája Mária országának diszes ezimét viseli, s ezen hagyományozott előjogára magát mindig méltónak mutatta; mert fölhasznál minden alkalmat, melyben fiu tiszteletét és bizodalját nyilváníthatá. Mutatja ezt széles e hazában azon számos templom, mely a bold. Szűz tiszteletére emeltetett. Nincs édes hazánkban szentegyház, melyben Isten anyjának képe, szobra vagy oltára nem léteznék. Lépünk bár a legkisebb helység egyszerű kis kápolnájába, ott találjuk a magyar buzgóságnak bizonyos jelét, a bold. Szűz oltárát, vagy legalább képét. De meg is termé e szent buzgalom áldott gyümölcsét a nemzetnek, mely keletről Európának e kies vidékén ütvén föl tanyáját, idegen földön, ellenséges népek közepett, emésztő harezok küzdései alatt, egy láthatatlan felsőbb nemtő által oltalmaztatott; mellette nemzetek enyésztek el, országok nevei mentek feledékenységbe, és ő, mint a tenger hullámai között rendíthetetlenül álló köszirt, egy fensőbb oltalom által védve állt; mert királynője, Nagy-asszonya és védnöke, a bold. Szűz anyai szárnyával fűdte. Ennek dícső képe volt harezai zászlaján; ennek képe díszlett pénzein; vezére és harezosai szabályjának markolatján a szent olvasó, mint nélkülözhetlen díszjel vala látható. Hy fiúi buzgalmat tanúsíta a magyar nemzet Nagy-asszonya és védnöke, a bold. szűz Mária iránt; s e buzgóságot valamint az egész nemzetnél általánosan látjuk, ugy e különös tiszteletnek hasonló örvendetes nyomait szemléljük Beő mezővárosban; itt virágzik azon tiszteletre méltó istenes társaság, mely szűz anyánk, Mária szentséges szive körül fűződött. Szép e koszoru és áldott, mert még soha se leheté hallani, hogy valaki elbagyatott volna, ki e szent szív pártfogása alá menekült; szép e koszoru, mert szépségét ama szívtől veszi, melyet ékesíteni törekszik. Szivemből köszöntlek benneteket, Máriának különös tisztelői, ti társulati tagok, e szép, ez áldott koszoruban! — Oh! adja meg a legszentebb szív, a dícső Mária-név, hogy e koszoruban, e társulatnak, melynek tagjai vagytok, nem holt, hanem eleven virágai legyetek; hogy életetek gyökerei e legszentebb szívvél egyesülvén, tőle vegyék az élető tápszert, mely titeket átváltoztasson hervadhatlan virágokká, melyeket a kísértetek heve soha ki ne szárihasson, az indulatok fürgetege soha le ne teperhessen s a rozsz példák szörnyű rohamá soha el ne sodorhasson; hogy Istenünk védő keze alatt dusan virágozzatok az Ur kertjében. Mily lelki öröm szemlélni, mily fölséges látni, midőn szent buzgalomtól lelkesítette együtt jelennek meg az Ur házában; midőn az imára hívő harangot hallják, együtt végzik közös imádságukat, együtt teljesítik vallási kötelességeiket, együtt és mindnyájan tetteleg gyakorolják és vallják szent hitüket. Szerenesés a város, melyben ily tiszteletre méltó istenes társulat megalapították és virágzik. Isten örködjék Mária tisztelői fölött! Horváth Ernő, sz. Ferencz-rendű áldozár és hitszónok.

Szent-István-társulati ügy.

Pest, oct. 20. A Szent-István-Társulat f. hó 9-én tartott választmányi gyűléséről adott tudósításunkban ígéretet tettünk, hogy a „Jellemvonások IX. Pius életéből“ ez. kézirat felől adott jeles bírálói véleményt egész terjedelmében közlendjük. Ez ígéretszavunkhoz képest ezennel van szerenesénk a kérdéses bírálói véleményt közölni:

„Tekintetes Választmány! Méltóztatott a legközelebb mult tiésből egy kéziratot, melynek ezime: „Jellemvonások IX. Pius életéből“ V. Dumax Abbé Monseigneur de Ségur titoknokától Romában; a német fordítás után egy vácz-megyei áldozár — a végből kiadatni, bírálám azt meg, s mondanék véleményt, minémű benyomást fogna e munka a világi egyénekre tehetni.

Mélyen érezvén, kivált e téren, tehetségem parányiságát, őszintén beismerem, félve vállaltam el ezen, különben reám nézve kűtű megbízást. Pótolja azért fogyatkozásomat jó akaratomnak bevallása. Igénytelen véleményemet, a következő nézeteknek segedelmével, ezekbe foglalom:

Sz. Ambrus ez előtt 1400 évvel immár kimondá: „Romanum et Romanensem idem esse quod Catholicum“ (in orat. de obitu Satyri). Szent Jeromos pedig imígy szól: „Fidem suam quam vocat? eamne, qua Romana pollet Ecclesia? Si Romanam responderit: Ergo Catholici sumus.“ (Apolog. 1. contr. Ruffin.) Vietor Uticensis továbbá azt írja, hogy a vértanuk kérdeztevé, mely valláshoz tartoznának? azt felelék: „Romanus sum“ (de persecutione Vandalorum). Theodosius császár végre, egyik levelében ily szavakkal él: „Decet vos probatos esse Romanae, i. e. Catholicae, religionis“ (ad Acacium Beröensem).

A régi jámborok állítása szerint tehát „Romanus“ és „Catholicus“ mindegy. De sőt ezen állításnak valóságát maga Arianus is bevallja, mondván: „Si est Catholicus, est et Romanus“ (ad Ligures); pedig Tertullianusként: „Illa est vera et sine contradictione probatio, quae etiam ab adversariis profertur“ (de Trinit. c. 18. num. 87.).

Ezeknek előreboesátása után könnyű lesz elirányozni, miszerint az, ki magát igaz katolikusnak tartja, a szentséges romai pápának életvonásai iránt közönyös nem maradhat. És mivelhogy én e katolikus testület tagjának vallom magam, önként következik, hogy ezen testület tejeiről írt munka bennem nem csekély érdeket ébresztett. Mert magamban ugy okoskodám: miképen egyik másik tag nélkül valahogy csak ellehetünk. de a testnek legnemesebb tagja, a fej nélkül, csakugyan nem élhetünk, és azért valahányszor veszély fenyeget, mintegy ösztönzerőleg, mindenek fölött a fejt oltalmazzuk, hogy megmentvén ezt, a többi tagokat is megmenthessük; és viszont, miképen ha érdemeink után homlokainkat borostyánokkal koszorúzzák, ha fejünket koronákkal ékesítik, s ha mindkettőt még fénykörrel is dícsöitik, lehetetlen, hogy a fejnek ily kűtűtésénél többi tagjaink ne épüljenek értékben, becsületben és tekintélyben ne nyerjenek: azon szerint tehát a bírálat alá vett munkára nézve azt hiszem, hogy az az igaz romai katolikusra kellemes benyomással fog hatni, minthogy hiedelmében örvendetesen meg fog erősödni, hogy feje nem csak az igazság éreztisakjával védve, de anyyi égi malasztoknak bőségével ékítve is van.

Tisztelt Választmány! Midőn én e munkának lapjait forgatván, a szent atyának a nyájasság és szelidség, a leereszkedés és szerénység remek példáit olvasnám; midőn valláskülönbség nélkül, az zsidók- és keresztényekre, a szűkölködők, és szegényekre, az árvák- és özvegyekre, a lázadók- és hason közbűnösökre — kegyességének oly bőséggel kiömléseit s kegyelmének oly ritka nagylelkűséggel kiterjesztését esodálkozásal kísérem, és midőn azon meggyöződéshez mindjobbán közeledném, mikép itt nem annyira egy fejedelemnek, mint inkább egy szent atyának életvonásai eseteltetnek, egy oly atyáéi, ki az emberiség érdekében fenséges méltóságáról leszállva, áldást bűntő szentséges kezeivel itt ápolja a betegeket, ott táplálja az éhezöket, majd kalauza a vakoknak, majd támaszbotja a bénáknak, első vigasza a szerenesetlennek s utolsó reménye a kétségbeesettnek, szóval, kiapadhatlan kűtűforrása és bányája az égi erényeknek; midőn, mondóm, ezeket közelebből szemlélgetném s elmémben forgatnám, nem titkolhatom el, miszerint különös magasztosb érzelmek kezdettek keblemben ébredezni s egy bizonyos titkos szent borzadás egész lényemen keresztül vonulni; mert csak most kezdém fölfogni sz. Ambrus ama mondasának valódi becsét és erejét: „Vita beata consistit in altitudine sapientiae, suavitate conscientiae, virtutis sublimitate“ (2. off. 5.); és azért ajkaim, tudva nem tudva, önkényt e szavakra fakadának: En beatissimum Patrem, cuius vita ita beata!

De tisztelt Választmány! „Verba movent, exempla trahunt“, szabadjon egy-két példával állításaim valóságát kűtűntetnem: (Itt a bíráló néhány szívolvasztó példát mond el a szent atya életéből, véleményét így folytatván):

Imhol! csak ezen néhány példa is, hiszem, böven, sőt fölötte igazolja nézetem alapos voltát, pedig e munkának minden lapja, lapjának mindegyik sora, s ennek minden szava támogatja véleményemet, ugy, hogy a példáknak bármelyike ama világhírti Erasmus Roterodamus Apophthegmáiból ragyogó gyöngyként fogna kisugározni és a késő kornak hajnali vezéresillagként világitani. „Ita enim magnus est in magnis, ut non minor sit in parvis.“ (sz. Agost.).

És azért tartózkodás nélkül rövid szóval kimondom, mi-

szert e mű reám, mint világra, nem csak jól hatott, de lelke-
met gyönyörűséggel töltötte be; méltónak tartom tehát, hogy
minden áron föntartassék és az utókorra átbocsáttassék :

Fit vivax scriptis, virtus, expersque sepulcri
Notitiam serae posteritatis habet.

(Ovid. lib. 4. de Ponto eleg. 8.)

Amde t. Válaszmány! fog-e ez minden különbség nélkül
mindegyik olvasóra ily mértékben hatni? nem tudom, ezért nem
kezeskedem; mert megemlékezem a bölcsnek azon mon-
dásáról: „Gravis est Advocatus virtutis iis, quibus ipsa virtus
displicet.” Azonban ha az ohajtott hatást egész mértékben nem
fogná is eredményezni, azért becséből mitsem fogna veszteni.
Hisz a keleti gyöngy nem vesztette el értékét, mert a kapargató
tyuk a konkoly szemet fölkapta, a mellette tündöklő drága
gyöngyöt pedig elrugta. A lépes-méz sem izetlen azért, mert a
beteg izetlennek tartotta. Felices artes, si de iis iudicent artifice-
ces. — Közre kell tehát bocsítani, egyszer, belbecsénél fogva;
mászor, mert ezzel tartozunk azoknak, kikre az lelki vigasztal-
ást fogna árasztani; de végre még azért is, mert a jó remény-
ség fejében is tartozunk jót tenni: „Quid tentasse noceat? Ten-
tantes Trojam venere Pelasgi.” Azután: „Non est desperandum”,
mond Lactantius, „fortasse non canimus surdis, nec enim tam
in malo stata res est, ut desint sanae mentes, quibus veritas
placeat.” (Lib. 5. Divinar. Institut. cap. 1.)

De tisztelt Válaszmány! midőn e műről ily határozottan
szólok, nem tehetem, hogy a nyelvészet tekintetéből igénytelen
észrevételeimet hallgatással mulasztam. Ugyanis némely kife-
jezéseket nem elég szabatosaknak találom, a szavak leírásában
is minemüi grammaticai elsikamlásokat tapasztalok.

(Itt a bíráló azokat elsorolja.)

Azonban midőn ezeket fölemlítem, nem teszem azt azért,
mintha a névtelen fordítónak érdemeiből levonni akarnék, sőt
ellenkezőleg tisztelettel hajolok meg azon szívveléző gondolata
előtt, mely tollát ezen legnemesb foglalkozásra igazgatta s igaz-
gatta, hanem teszem ezt azért, hogy a criticának lehető esip-
kedéseitől megóvjam; mert jóllehet Euripides mondásaként:
„Veritatis sermo simplex existit, non quaerens fucum, nec pig-
menta”, s jóllehet az író nem épen a könnyen forgatott tollá-
nak hajlékonysága, mint inkább a tolla alá vett tárgynak be-
ese és magasztos volta ajánlja, miként hogy Homert nem any-
nyira laujának hangja, mint Iliasa érdekeljes s ra-
gyogó eszmékkel gazdag tartalma dícsőítette; de tartok attól,
hogy akadhat, ki, mivel a munkának belső becsét közelebről
meg nem támadhatja, a külső alakjának megtámadásával azt
ostromlandja, követvén a mindenben gáncosot kereső Momus-
nak példáját, ki, mivel a Venusnak természetszerinti szépségé-
ből mitsem volt képes levonni, ezipőit kezdte ócsárolni. És
azért alázatos véleményem, hogy, mielőtt az sajtó alá bocsáttat-
nék, a nyelvészet szempontjából átvizgáltassék. A fogvatkozá-
soknak száma nem nagy és csekély tollvonásokkal kija-
vithatók.

Ezek után Önhez szólok a távolból, névtelen fordító ur! fo-
gadja azon bájélekért, melyeket e munka kiállításával szer-
zett, addig is szíves köszönetemet, míg tisztelt személyét velünk
megismertetvén, meleg kézsorítások közt a bölcsnek azon
mondásával üdvözölendhetem: „Qui alios sempiternae gloriae
commendant, ingenii gloriam consequuntur.” (Cic.)

Egyébiránt, tisztelt Válaszmány! hitem, ha valaki, ép e
tisztelt társulat van hivatva, hogy e becses művet lángbuzga-
lommal fölkarolja; ezen társulat, mondom, mely szent István
első királyunkról vette föl elnevezését, azon királyról, ki szent
koronánkat a romai pápától nyerte, azon koronát t. i. melynek ren-
deltetése alkalmazásától föltételezi a magyar nemzet szebb jö-
vőjének édes reményét s új életének boldogító derűjét! — „Ceterum
putant omnes boni alienae gloriae defensionem ad offi-
cium suum pertinere.” (Cic.)

Ez alázatos nézetem, e nézettől, ennyi indok ellenére,
eltérő nézetet vitatnom annyi volna, mint romai, azaz katholi-
kus létemet megtagadnom; már pedig Eusebius szerint, kinek
mondásával gyöngé szavaimat zárom: „Qui quod est, esse se ne-
gat, aut id, quod est, negando condemnat, aut se ea re indi-

gnum sciens, confessionem fugit; quorum nihil in vero Christiano
reperitur!” (Hist. Eccl. lib. 4. cap. 17. edit. Basil. 1542. pag. 73.)
Pesten, oct. 10. 1862.

Vitál Alajos,
kir. táblai érseki bíró mint a Sz. István-Társulatnak
választmányi tagja.

Szent-László-társulati ügy.

Pest, oct. 18. A Szent-László-Társulat elnöke Lonovics
József érsek ő excja az egri érseki megyéből bevén a lapunk
39- és 40-ik számaiban részletesen közölt adományösszeget,
Bartakovics Béla egri érsek ő exejához a következő soro-
kat intézte:

„Nagyméltóságu és fötisztelendő érsek ur!

Vettem exeadnak mult hó 4-én 1159. sz. a. kelt fenbecsü
levelét, melynek kíséretében a Szent-László-Társulat részére
érseki megyéjében újonan begyült 1038 o. é. frt és 84 kr átkül-
dése mellett tudomra adni méltóztatott, hogy a társulati tagok
száma ismét 1965 tel szaporodott. Társulatunknak ezen szép
haladása a nmlgód böles kormányával diszlo érseki megyében
örvendetes tanuságaul szolgál azon követésre méltó ernyedetlen
buzgalomnak, melyet az exead főpásztori dícső példája s intő
szózata után serényen induló megyebeli derék lelkész urak tár-
sulatunk szent ügyében oly sikeresen kifejtének. Fogadja ezért
exead és a vele közreműködő lelkész urak s egyéb társulati ta-
gok is mind magam, mind társulatunknak szavakban eléggé nem
nyilvánítható, legőszintébb háláját. Ha a kivitelben ide s tova
nehézségek is mutatkoznak, ezek irányában az egermegyei de-
rek papságnak esüggédést nem ismerő buzgalma azon biztosíté-
ket nyújtja, hogy a fölmerülő akadályok tevékenységének nem
lehangolására, hanem fölfokozására fognak ösztönül szolgálni.

Többire nagybecsü hajlamaiba kitünő tisztelettel ajánlot-
tan vagyok stb. Pesten oct. 13-án 1862.”

Pest, oct. 18. A Szent-László-Társulat központi választ-
mányának folyó hó 14-én tartott havi gyűlésén a társulat által
megajánlott segélypénzeket megköszönő levelek közt, miként
mult számunkban közöltük, a Beyrut melletti gaziri papnövelde
növendékeinek eredetileg arab s franczia nyelven irt hálairata
magyar fordításban olvastatott. Sietünk ezen mind tartalmára,
mind keleties költészeti irányára nézve érdekes iratot hü fordí-
tásban ezennel közölni:

„Gaziri papnöveldeben Nagy-Boldogasszony napján, 1862.

Az igen nagy, igen szent, igen erényes főpápnak fötisztel-
endő Lonovics József ő nagyságának amasiai érseknek, a
Sz.-László-Társulat elnökének, stb. Kit Isten tartson!

Alázattal esőkölván fötisztelendő Nagysád ruhájának szé-
lét s Ahhoz, a ki fön a dícsőségben székel, imáinkkal folyamod-
ván, hogy hosszabbítsa napjait, és tisztelettel kikérvén imáink
segélyét, a melyeket Isten mindig hallgasson meg: megmond-
juk fötisztelendő Nagysádnak, mi az oka, hogy mi ezen levelet
írjuk;

először:

hogy hálát mondjunk azon jóságának, mely edesebb mint a
méz, azon tudománynak, mely fényesebb mint a világosság, azon
erénynek, mely a szentekéhez hasonlít, a határtalan bőkezűség-
nek, az igen tisztelt püspöknek, a Sz.-László-Társulat elnöké-
nek; mert ő, a ki oly nagy, az ő tekintetere méltatá a Libanon
hegyének és Syria lapályainak szegény gyermekeit s küldött
bőkezű alamizsnát a gaziri papnöveldeknél.

Üdv neked, Szent-László-Társulat! támogasson téged a
te szent védnököd; gyámolítson s fejtsen ki téged, hogy terjesz-
hesd ki vitorláidat, miszerint a szeretet hajója messze vidé-
kékre vihesse a te jótéteményeidet. A gaziri collegium kisdé
gyermekei fölemelik kezeiket, kiterjesztik karjaikat a csillag-
hímett ég felé, kéri az élők és holtak Istenét, hogy téged
örökre áldjon!

Másodsor:

Főtisztelendő Nagysádnak alázatos szolgálai tisztelettel je-
lentik, hogy, ha valaha, most legszükségesebb böles s jámbor
papokat, keresztény tanítókat ezen ország számára nevelni.
Ime az Isten szava hangzik, erős mint a villám, mely olykor a
mi Libanonunk cedrusainak esuesait összezuzza; és ime Syria

szakadár görögjei meg akarnak térni. Ime főtisztelendő Gregorius, Homsnak szakadár érseke Beyruthban letette a katolika hitvallást. Ime ő küldetett főtisztelendő Babous katolikus görög patriarca által; ime ő befutja Mari Hivüm hegyeit, s ime egész szakadár helységek járulnak eléje. Ime Fenech Jézus-társasági atya, ki őt kíséri, azt írja, hogy itten az emberek seregestül térnek át; fél év alatt a katolikus egyház sorai tizenöt-ezer szakadár göröggel fognak szaporodni.

S mi alázatos gyermekei főtisztelendő Nagysádnak, mi mély tisztelettel mondjuk, hogy, mielőtt két év lefolyt, sok papjaink legyilkoltattak azon borzasztó szerencsétlenségben, a mely hegyeinket megrendíté, s azért szükséges, hogy új papok képeztessenek a régi katolikus lelkészségek, valamint az újonnan megtértek számára is.

S ime főtisztelendő Nagysád, kit az Isten mindenkorra áldjon, s ime Sz.-László-Társulat választmánya, melyet Isten tartson, küldött tisztelendő Damas atyánknak egy bő, nagylelkű s dus alamizsnát, miszerint a Jézustársasági atyák képesek legyenek bennünket nevelni s oktatni, hogy jó papok legyünk, minők a magyarországiak.

S mi diesérjük, s mi áldjuk, s mi magasztaljuk a Sz.-László-Társulatot s főtisztelendő Nagysádat, ki azt vezeti, és kérjük az Istent a mi jötevőinkért, mi Libanon s Syria szegény gyermekei, s mi kiáltjuk: Sokáig éljen főtisztelendő nagyságos Lonovics József, éljen a Sz.-László-Társulat választmánya!

Mi eskölkünk főtisztelendő Nagysád legfőbb kezét, s mi lehajtjuk fejünket, hogy keze, a mely a Mindenható keze, áldjon meg minket.

Amen!

Es mi alulírtak irtuk ezt, mi, a növendékek, a magyar katolikusok pártolt gyermekei: Hanania György syrniai, Abraham illonstali syrniai, El-Kouri Pál maronita, Aperi András latin, Gasabed Aszlaniasz örmény, Samaan El-Kouri maronita, Dávid Godbed maronita, Maximos görög, Habeb Chamí görög, Mazolini István latin, El-Kouri Elias maronita.

Különfelek.

— Peitler Antal váci püspök ő mlga, a nagy-kátai kerületben körülbelül 1000-t avatván föl a hit bajnokaivá, a népnevelés előmozdítására tetemesb áldozatokat hozott. Így a nagy-kátai iskolának 200, a szorgalmas tanítóknak pedig, főpásztori elismerése jeléül, 60. o. é. frtot ajándékozni és egy kátai születési, szegény de nagyszorgalmu ifjut saját költségén neveltetésre kijelölni méltóztatott.

— A rozsnyói püspök ő mlga a losonezi templomnak nem 100, hanem, miként hitelesen értesülünk, 1000 o. é. frtot méltóztatott adományozni. Ugyanő mlga a ráhói kath. egyház részére szerzendő új haranghoz 50 o. é. frttal járult.

— A ft. veszprémi káptalan két jeles tetteről értesülünk: ugyanis a kaposvári kath. algymnasium alaptökéjének évenkénti növelésére 6000 o. ért. frtnak évi kamatját azaz 300 o. é. forintot ajánlott, a mult héten tüz által károsult veszprémi lakosok közt pedig 400 o. é. frtot osztattott ki.

— Az angolkisasszonyok balassa-gyarmati intézetének főnöknéje t. Boocz Anna meghalálozván, m. h. 25-én kísértette örök nyughelyére. A boldognlt tizenötödik évétől kezdve a szerzetben folytonosan tanított s négy év óta a balassa-gyarmati bel- és küliskolában, tanítás mellett, a ház és iskola igazgatóságát is viselte. Az érdemekben elagottat a tanuló-ifjuság és szülék őszinte halála kísérté sirjába.

— Csanádból írják, hogy a több év előtt épített szándékolat megyei kórház reménylhetőleg hovaelőbb föl fog épülni. A kegyes adakozók közt, kik a szenvedő emberiség részére nagyobb áldozatokkal járultak, Lonovics József érsek ő exreja, nem különben Bonnaz Sándor esanádi püspök ő mlga tünik ki. Makó város lakói is tetemes pénzösszeget gyűjtöttek e kórház létesítésére.

— Az adonyi iparosok új czéhzászlót készítettvén, zász-

lányául vásonekői gr. Zichy Nándor es. k. kamarás ur hitvesét szül. Zichy Lidia grófnét kérték meg, ki e kérelmet nagylelküen teljesítette is. A fölszentelés ünnepélyét leginkább az tette emlékeztessé, hogy gróf ur ő mlga e napon a szegények közt tetemes mennyiségű élelmiszereket osztattott ki.

— Figyelmeztetés. A „Magyar Egyházi Szónok“ című folyóirat II. évi folyamára szétküldetvén az „előfizetési fölhívás“, minden, ebből eredhető félreértés elhárítása végett, alulírt jelenti t. ez. előfizetőinek, hogy az I. évi folyamának még hátralevő XI. és XII. füzetei is meg fognak jelenni s pedig a XI. füzet már néhány nap mulva kerül ki a sajtó alól. A késedelmet ez utóbbi füzetek megjelenésében elháríthatlan akadályok okozták.

Garay Alajos.

— A t. lelkipásztorok, egyházigazdognok, czéhelüljárók s egyéb t. olvasóink előtt becsületessége, pontossága s jeles munkái miatt jó hirben álló Ludvig János templomi-ruhászabó özvegye Pesten ajánlja magát mindennemű templomi ruháknak, nemkülönbön nagyobb vagy kisebb egyházi és czéhzászlóknak készítésére — a lehető legjutányosb áron. Bármiféle megrendelések esetében kész, ha kívántatik, előleges költségvetéssel szolgálni. Segédszemélyzetének ügyességére támaszkodva, a t. cz. megrendelőket pontosan és teljes megelégedésre kielégíteni törekvendik. (Lakik Pesten a belvárosban molnáruteza 4. sz. a. IX. ajtó.)

Pályázat.

Marmarosmegyei kinstári kabolapojánai hámorban megürült kinstári tanítói állomás betöltésére, melylyel 189 frt évi fizetés, egy mázsa só, 18 ausztr. mérő buza 1 frt 83¹⁰⁰ krnyi szabott ár mellett; — továbbá a fajárándóságok szabályozásáig 10 öl tüzi fa, szabad lakás és 10,000 □ öl területű rét használata vagyon összekötve, ezen pályázat hirdettetik. Ezen állomásérti, okmányokkal ellátott folyamodványok, melyekben az életkor, vallás, nős vagy nőtelen állapot, nyelvismeret, különösen a német és magyar nyelvnek tudása, továbbá a jó sikerrel végzett praeparandia, végre orgonajáték és egyházi énekismeret kimutatandó, 4 hét alatt a marmaros-szigeti es. k. kinstári bánya, só, erdész- és gazdászati igazgatóságához benyújtandók.

Sziget, septe. 24-én. 1862.

Adakozások.

A Szent-László-Társulatra:	frt. kr.
A esanádi egyházmegyéből küldött sa. „Kath. Néplap“ 35-ik számában közlött 205 frt 55 krnak részletes kimutatása: Facsét plebániában 68 tag után 12 frt 24 kr., Guttenbrunn plebániában 12 tag után 2 frt 16 kr., Aradhegyaljai kerületben 10 tag után 13 frt 68 kr., Dognácska plebániában 40 tag után 14 frt 41 kr., Szakálháza plebániában 4 tag után 2 frt 88 kr., Pécska plebániában 33 tag után 23 frt 76 kr., egyéb önkénytes adományok 136 frt 42 kr., összesen	205 55
Wolf Mihály tanár Pesten 28 tag után	8 34
A peremartoni Fiók-Szent-László-Társulat 120 tagja (jul.—septemberig)	21 75
A veszprémi növendékek lelkiatyjokkal	7 —

Kegyes adományok.

Az ekecsi kath. hívektől: Pápa ő szentségének 20 frt; a pesti oltáregyletnek 10 frt (Kézbesítettett Szerk.); a sz. sir őreinek 10 frt; a chinai missióra 10 frt; a Leopoldina-egyletnek 10 frt; az afrikai missióra 10 frt; a Pius-egyletnek 10 frt; a Bonifacius-egyletnek 10 frt; a Londonban építendő kath. templomra 10 frt; Peremartomból a Sz.-Gyermekség-Társulat tagjai a chinai gyermekek megmentésére 5 forint 25 krajczár.

A pesti kath. legényegylet alapítványtökéjéhez (addig 1040 frt államkötelezvényekben és 20 frt készpénzben), Nagy Ignác györmegyei áldozár 20 frt államkötelezvényben, D. J. plebános 3 frt o. é.

Nyílt levelezés.

H. E. urnak Beőre: A „Sir-virágok“ cz. kéziratot nem kaptuk meg; sziveskedjék azt újlag beküldeni.
Ekecsre: Irtunk multkor már, azonban legközelebb ismét irandunk.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: SZABÓKY ADOLF.

PESTEN, EMICH GUSZTÁV M. AKAD. NYOMDASZ (BARÁTOK TERE, 7. SZÁM).